

Szerkesztési iroda:
Főutca 186. sz. — Ide intézendő minden a lap szellemi részére vonatkozó közlemény.

Hirdetések elfogadtnak a kiadó hivatalban Nagy Ferenc könyvkereskedésében Gyulán.

Hirdetések díja: Egy négy hasábos Garmond sor 5 kr. — Bélyegdíj 30 kr.

BÉKES

Megjelenik hetenként egyszer minden vasárnap.

Előfizetési feltételek:

Egész évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyed évre 1 frt.

Az előfizetések bérmentesített levelekben a lap kiadó hivatalához intézendők.

politikai, gazdasági és ismeretterjesztő hetilap.

Előfizetési felhívás

„B É K E S”

című politikai, gazdasági és ismeretterjesztő hetilap

1870-ik évi július—decemberi folyamára.

Nemsokára egy új félév s illetőleg évnegyed kezdetén leszünk, s ugyanazért felkérjük a t. közönséget, hogy lapunkat továbbra is pártolni és terjeszteni sziveskedjék.

Nem akarunk ezuttal új ígéretekkel fellépni, csak ismételtük a mit már más hasonló alkalommal is elmondottunk; hogy t. i. lapunk a józan haladás, szabadelvűség terén s neki adott körben mozgott, egyúttal közvetlenül **Békesmegye szellemi ügy mint anyagi érdekei** szolgálatát tüzte ki feladatul.

E cél — azt hisszük — már magában véve, elég arra, hogy a t. közönség és különösen Békesmegye közönsége szives pártfogására lapunkat méltóvá tegye; egyedül a közönségen állván, hogy jelzett feladatunknak lehetőleg eleget tehesünk.

Midőn tehát a „Békes” 1870-ik évi július—decemberi folyamára az előfizetést ezennel megnyitjuk, előfizetőinket és barátainkat felkérjük, hogy lapunkat, mind maguk előfizetve, mind új előfizetőket szereve, gyámolítani sziveskedjenek.

Gyulán 1870. június 12-én.

Hajóssy Ottó,

felelős szerkesztő.

Előfizetési feltételek.

Helyben házhoz hordva vagy vidékre postai küldéssel:

Félévre (jul.—dec.) 2 frt.

Évnegyedre (jul.—szept.) 1 frt.

Minden 8 előfizetőt gyűjtőnek egy tiszteletpéldány jár.

Az előfizetési összegek bérmentve a „Békes” kiadóhivatalának (Nagy Ferenc könyvkereskedésbe, Gyulán, főutca) küldendők be. Ugyanott vétetnek fel a hirdetések is, négy hasábos garmond sorért 5 kr-ával, nyilttéri közlések soronként 15 kr-ával, bélyegdíj minden beiktatásért külön 30 kr. Többszöri beiktatásnál aránylagos leengedésnek van helye.

A lapba szánt dolgozatok és cikkek a szerkesztőséghez (Gyulán, főutca 186. sz.) küldendők.

Mindazok, kiknek előfizetése f. é. június hó végével lejár, az előfizetés **mielőbbi** megújítására kéretnek, hogy a lap szétküldésében fenakadás ne történjék. Az előfizetés eszközésére a postai utalványt, mint célszerű módot, ajánljuk.

Hogy készül a baloldal közvéleménye?

II.

És — hogy ne kalandozzunk a messi mul-
takban — mit tőn ellenzékünk a legközelebbi
költészetési tárgyalások alkalmával a honvé-
delmi ministerium költségvetésénél? Jól tudta,
hogy minden — hazája dicsőségéért még hevül-
ni képes magyar keblében a legfájdalmasabban
rezgő hurokat pendíti meg, ha a vitába a for-
radalom izsaszegi s nagysarlói hőseinek emlé-
két sodorja bele. És midőn a kormányelnök s
utána többek senkit ámitani nem tudó férfias
őszinteséggel tarták fel e kérdés kényes olda-
lait s kimondá, hogy igenis segíelyeznünk kell
a forradalom rokkant hőseit, de csak társadal-
mi uton, mert törvényhozásilag intézkednie tár-
gyban tiltja a politikai eszély, nem hangzottak-e
az ellenzéki sajtó terén még oly nemű nyilat-
kozatok is, melyek a kormányelnököt a sötét
hálátlanság vádjával sújtották azon honvédek

iránt, kiknek ministeri székét végelemzésben
köszönheti; nem pattogtak a fogékony keblek-
re találó hazafi esattanós nagy szavak, melyek
hogy fogékony keblekre találtak, csak azt mu-
tatja, hogy e nemzet lelkesedni bír és akar, csak
e lelkesedésnek adjunk aztán helyes irányt. —
Azonban felmutatni az éremnek másik oldalát
is az ellenzéki olvasó közönség előtt, higgadt
férfiassággal utalni arra, hogy a 48- és 49-ki
honvédeknek törvényhozásilag kimondott segé-
lyezése a fejedelmet hozta volna azon kellemet-
len helyzetbe, hogy e törvénytől vagy megta-
gadja a szentesítést vagy pedig e szentesítéssel
beismerje, hogy igazuk volt, midőn az april 14-
ki politikát vérukkal és életükkel támogatták, —
azon fejedelmet, ki mint egyén maga is nagy-
lelkűleg enyhíté nyomorát azoknak, kiket az
események szigora sodort e nyomorba: ez ter-
mészetesen nem illet az ellenzék számításai ke-
retébe. De mi több: ugyancsak a forradalom
rokkant honvédeinek törvényhozásilag kimondott

segélyezése, miután e segélyhez az állam min-
den polgára járul, feljogosította volna azokat ha-
sonló segélyezést követelni, kik épen úgy har-
coltak, mint honvédeink, azon különbséggel, hogy
nem mellettünk, de ellenünk. Valjon megnyi-
totta volna-e az ellenzék zsebet ezek segélyezé-
sére is, valjon merte volna-e hirdetni, hogy mi-
után a szerb, a román segélyezi honvédeinket,
most mi is segélyezzük az ő ugyanezen korból
maradt rokkantjaikat. Alig hisszük; de azért
eltakarta az érem ezen oldalát, felzaklatta a
szenvedélyeket s miután a szenvedély az ember
tetteinek mindig igen erős rugója szokott len-
ni, erre támaszkodott mint emeltyűre, hogy ma-
gát a hazafiság magaslatába segítse vele s e ma-
gaslatból fennen gyanusithassa azokat, kiknél
az ész és józanon számító politika uralkodik a
szenvedély felett, s kik eléggé férfiasak és őszin-
ték kimutatni a politikai ildomoság határait,
melyeken túl aztán kellemetlen surlódás s a han-
gulat elmérgesedése kezdődik. — Miért nem
tette az ellenzék ezt? mert neki minden áron
közvélemény kellett. Hogy e közvélemény a tár-
sadalom azon rétegében terem számukra, mely-
ben az „audiatur et altera pars” elvet nem ismerik;
reájuk nézve mindegy, mert a cél szentesíti az
eszközöket.

Végül még egy példát a legújabb időkből.
Midőn a főváros szűkítésére szánt kölesön ügye
volt a parlamenti vita tárgya, midőn az ellen-
zéknek kínálkozott kedvezőbb kölesön pénzma-
todorjai a kenyértörés percében kerekét oldot-
tak s midőn az ellenzék maga is meggyőződött,
hogy előnyösebb kölesön a kormány által kö-
tött kölesömmel bármi okból is nem köthető s
ennél fogva a kölesön elfogadása mellett szava-
zott, alig pár napra mire ébredt fel az ellenzéki
sajtó olvasó közönsége? Megtámadta az ellen-
zék, olvasó közönsége előtt a nemzet hallatára
azt, mire bent az országgyűlés termében szava-
zatát adta; megjelentek az ellenzék legtekinté-
lyesebb lapjának, a „Hon”-nak hasábjain a Horn-
féle óriás cikkek, melyekben a kormány csak-
nem a zsebmetsző nem épen dicséretes szerepé-
vel lőn vádolva s a kormány újból oda dobva,
hogy Horn ur izlése szerint bíraltassék meg a
nagy közönség által. De hiszen mit is várhatott
a józanabb rész azon ellenzéki sajtótól, mely a
közvéleményt e kölesön iránt már jó eleve az
ország vagyona meglopására célzott tendentia vád-
jával igyekezett az „Ellenőr”-ben előkészíteni?
— Lássák, urak, így készül, vagy helyesebben
mondva: így készítik önök a közvéleményt; majd
félszeg egyoldalúság, majd ferdtetés s igen sok
esetben meg nem bocsátható gyanusításokkal,
mihez ha még a modern ellenzéki sajtó azon
mosdatlan irályát adjuk, mely bizonyos idő vagy
helyesebben bizonyos egyén óta a journalistikát
méltóságából csaknem teljesen kivetkőzteté, cso-
da-e, ha megrendül azon gondolkodni nem zere-
tők hite, kik a helyesebb irányu közvélemény
ellenében legfeljebb csak azt rivallhatják: *nos
numero sumus!*

Azonban nem tanácskép, csak egyszerű refle-
xio gyanánt mondjuk a mi még itt következik.
Mi fogna történni, ha ma az ellenzék vezér- és
nem vezér-férfiai találunk quo fato a nemzet
ügyeinek élére jutni, s ha — miután a körü-
lmények és események a gyarló emberi erőknél
még is hatalmasabbak — mi sem fogna, mert
nem mehetne teljesebbé azokból, kiknek tel-
jesültét önök polcra jutásától várja azon réteg,
melyben az önök közvéleménye nyilatkozik?

minő színben fognának feltűnni a nemzet előtt azok, kik ma még a hazafisághoz jogot is kizárólag magoknak követelni hajlandók? Engedjék meg, hogy a felelettel adós maradjak, hiszen önök elég okosak, hogy azt magoktól is eltalálják.

—rf. **Gr. Andrássy Gyula** miniszterelnök azon urakat, kik a rokkant honvédek segélyezésére általa megindított gyűjtésben résztvettek, f. hó 12-re déli 12 órára a pesti köztelek kistermébe egy értekezletre hitta össze, melynek feladata lesz egy bizottságot választani a honvédségügyében teendő további intézkedések elvégzésére. Az aláírások eddigi összege a 110 ezer forint meghaladja.

— **A kereskedelmi miniszter** közzé tette jelentését a népszámlálásról. Az utóbbi népszámláláskor, mely 1857-ben történt, a magyar korona országainak lakossága 13,768,513 lélekben tüntetett ki, míg most az ideai népszámlálás következő eredményt mutatott: Magyarországon 11,109,192 lélek. Erdélyben 2,109,107 l. Horvát-Szlavonországban 1,015,906 l. A határőrvidéken 1,195,033 l. Összesen 15,429,238 lélek.

A b-csabai lövészverseny pünköst másodnapján d. u. tartatott meg. E lövészverseny az idő nem igen kedvezett, a mennyiben délutáni fél háromkor az eső neki eredt s a már a versenyteréren meglehetősen számmal volt közönséget, illetőleg ennek azon s természetesen nagyobb részét, kik a mézeskalácsos-sátorok alá nem férhettek, majdnem félóraig áztatta — a készülődőket pedig otthon tartotta. Tán ez esőnek lehet tulajdonítani, hogy az Aradról épen ez alkalomra leérkezett katonai zenekar nem működött közre és hogy a verseny egyhanguan folyt le. Egyébiránt a verseny, a mint az eső megállott, háromszori cseppet után, 3 órakor

a) az urlovarok versenyével megkezdődött. Futhattak Békés- és a szomszéd megyebeli lakos lova. Futottak ötven. A célpontnál első volt Wieland János urnak Kövér László ur által lovagolt pejaripája, — második egy szentesi földbirtokosnak — nevét nem tudtuk meg — az előbbi egy lóhosnyira követő pejméne. Az első 30 db aranyat, a második 50 frtot nyert. Ez után b) az e megyei mezei gazdák első versenye következett. Csak saját nevelésű lovak futhattak. Futni kezdett

összesen 7 ló. S ezek közül 2 kitérvén s a város felé iramodván — csabaiaké lehetett — az első díjat, 6 arany, Szabó Máté András kigyósi lakosnak 3 éves ménlova, a másodikat, 3 arany, pedig Csernus József szintén kigyósi lakosnak pejkancája nyerte el.

c) Az e megyei mezei gazdák második versenyén Bakó Jakab gyulai lakosnak pejkancája és Békési József kigyósi lakosnak a célponthoz másodiknak ért lova lett győztes. Első 5 aranyat, a második 3 aranyat nyert. Míg d) a már nyertes lovak versenyén a díjat, 4 arany, ismét Szabó Máté András kigyósi lakosnak 3 éves ménlova kényelemmel ítötte el. Végre e) a vigaszverseny díja, 3 arany, Alberti József kigyósi lakosnak esett osztályrésztül.

S evvel a verseny 4 óra után véget ért. A verseny napját este táncvigalom rekesztette be, mely — jelen voltak szerint — mind kedélyességre, mint fényre nézve egyike volt a legszebbeknek.

Ujdonságok.

— **A gyulai németvárosrész** különválása kérdése mint közelebről érdeklő — sokat foglalkodtatja a közönséget. Talán tudni fogják olvasóink, hogy a megyei bizottságnak legutóbbi közgyűlésén ez ügy szönyegre kerülvén, a németvárosiaknak a belügyminiszteriumhoz intézett s onnan véleményadásra a megyéhez leküldött s érlelmi, illetőleg elválasztást sürgető folyamodása, a panaszok megvizsgálása végett egy küldöttségnek adatott ki. Úgy látszik, e küldöttség ténye volt a németvárosrész lakosságának az elválasztásra nézve a múlt héten történt megszavaztatása, mely alkalommal a megjelent németajkuak kivétel nélkül az elválasztás mellett szavaztak, míg az ugynevezett kis oláh város románajku lakosságának többsége, az elválasztás ellen szavazott. A megyei küldöttség eljárása eredményét a legközelebbi közgyűlés elé fogja terjeszteni, s így alkalmunk lesz, ezen reánk gyulaiakra nézve nagyérdeklő ügy további folyamáról értesüléseket szereznünk.

— **A torna-és tüztöltő-egylet** mult vasárnapra hirdetett rendkívüli közgyűlése, közbejött akadályok miatt akkor nem tartathatván meg, az ma délelőtt fog végbenenni.

— **Csaban** egy idő óta Novák Antal színtársulata működik — mint halljuk — nem valami fényes körülmények között. A színházat nagyon gyéren látogatják

s a bérlet sem sikerült. Azt mondják, hogy a társulat nagyon gyenge s nem felel meg a csabai közönség igényeinek, mely bajon — hir szerint — az igazgató akként igyekszik segíteni, hogy utóbbi napokban több új s tehetséges tagokat szerződtetett társulatához.

— **A múlt héten** Pflaum Ignác nevű gyulai szőlő-ész íttas állapotban egy vízzel telt gödörbe esett s belefut.

— **E hó 7-ik és 8-án** este színház után, a pesti varok intézetének kilépett mintegy tíz növendéke zeneestélyt tartott a „Korona“ udvarán. Közönség mindkét ízben szép számmal hallgatta a szerencsétlen zenészek darabjait, bizonyosan azért, mert itt nem annyira a zenei élvezet, mint inkább a szánalmat keltő zenélők pártolása volt a fődolog.

— **A Follinus János** itt működő színtársulata által nyitott második, hat előadású bérletre — úgy halljuk — több aláíró jelentkezett, mint az első bérlet alkalmával. Örövendünk ez eredményen, mint közönségünknek a művészet pártolásában tanúsított elismerésre méltó kitartásán. — Kitartásról lévén szó, felemlítjük, hogy a pünkösd második napi színi előadáson a jelen volt közönség hősiesen nézte végig a darabot a folytonos esőben, persze a nagy rész esernyő alatt, szerevén ez által a háttérben levő karzati közönségnek azt a kellemes mulatságot, hogy az a gomba módjára előtte elterülő esernyőkötől nem nézhette az előadást. Akadtak is aztán többen, a kik hangosan felszóltak egy némely jobban kimagasló esernyő udvariatsága miatt.

— **Szöke Bandi** nevű megyei rab, tegnapelőtt reggel, bizonyos elkerülhetlen dolog elintézése végett, a dologházból kikérezdvén, a rövid szabadságidőt arra használta fel, hogy bizonyos melléképület — úgy látszik nem nagyon erős — fedelét, kiemelvén, azon kimászott a megyeház kertjén keresztül szépen ellillant. Még eddig nem is került meg.

— **A békésmegyei gazd. egyesület** által folyó évi június 18-ikán Békésre kitűzött állatkiállítás iránt érdekeltséggel viseltető gazdaközönség ezennel értesítetik, miszerint kiállításra jelentkezésük rendező elnök Mezei Balázs urnál és Békés város közházánál f. jun. 17-ig bezárólag akár élő szóval személyesen, akár írásbeli közlésük által elfogadtatik, kiállítandó jószágaik illendő ár melletti élelmezéséről kellőleg gondoskodva van, saját személyükre nézve netalán szükséges elszállásoltatásuk megérkezésük alkalmával a város közházánál jelent-

TÁRCA.

A békésmegyei orvos-gyógyszerész egylet közgyűlése.

Békésmegye orvos-gyógyszerészi egylete május hó 16-án tartá Oroszházán közgyűlését. Azt hiszem e becses lapok céljával nem ellenkezik, ha a gyűlésről kissé bővebb tudósítást küldök t. szerkesztő urhoz, úgy lévén meggyőződve, miszerint e lap egyiránt van hivatva a megye társas életi és tudományos mozgalmainak figyelemmel kísérésére.

Orvos-gyógyszerészi egyletünk, az orvosi és természettudományok ápolásán kívül, egyuttal az ügytársi viszony felébresztése, fejlesztése és szabályozása szempontjából alakult; s midőn félvéneként a megye egyik, másik községében közgyűlést tart, tudományos felolvasások, s általános érdekű közegészségügyi tárgyak feletti eszmecserével értékesíti, az ügytársak — már magában véve is — kellemes együttlétét. Igaz ugyan, hogy egyletünk beléletében nem mutatkozik azon pezsgő élet, mely a megye más, talán anyagi haszonnal, vagy több élvezettel kínáló egyletei körül nyilvánul; igaz, hogy sok mentő szót lehet felhozni azon közönyösség enyhítésére, mely a tagtársakban egyleti közgyűléseink iránt nyilvánul: mind a mellett szeretjük hinni, hogy csak kezdetben van ez így, s ha azon egyleti tagok, kik eddig is személyes megjelenés és tetteges működés által fentartották az egyletet, ezutánra sem fognak buzgalomban lankadni: hisszük hogy időmultával a többi tagokban is nagyobb lesz az érdekeltség.

A közgyűlést Dr. Lux Jakab, egyleti elnök a következő beszéddel nyitotta meg:

Öszinte örömmel üdvözlöm az ezen közgyűlésre megjelent tisztelt tagtársaimat, úgy azon tiszt. vendégeket is, kik a természeti tudományok ezen ága iránt is, melyet egyletünk képvisel — érdeklődvén, tudományos előadásainkban s tanácskozásainkban részt óhajtanak venni.

Tisztelt egyesület! Épen két éve, hogy megyénkben néhány buzgalmas tagtársunk elméjében, a már hazánkban is létező néhány orvosi egylet vonzó példájára a tudományos egyesülés korszerű eszméje megvillanván, és ezen eszme e megye egészségügyi személyzeténél teljes viszhangra találván — az Orvos-gyógyszerészi egylet megalakult.

Ha egyletünk e két évi folyamán figyelmes szemmel végig tekintünk, nem lehet arról meg nem győződünk, miszerint egyletünk ezen időn át még csak korlátolt körben mozogván, igen szerény tudományos haladást tett előre; és e tény, tapasztalásom szerint, nem a tudomány ismeretek, vagy egyletünk nemes célja iránti érdeklődés hiányának, mint inkább a hivatásunkkal és életviszonyainkkal bensőkép összeforrt körülmények okozta buzgalom csökkenésnek tulajdoníthatni. Dicsérettel kell azonban felemlítenem azon körülményt, hogy néhány tagja egyletünknek, leküzdvén az akadályokat — az úgy komoly célja elérhetése érdekében — tudományos készültséggel és lelkesültséggel kilépvén a tudományos haladás terére, zsenge egyletünk életszíkraját lángra lobbantván, annak életet adott.

De ez, tiszt. tagtársaim nem elég egyletünk nemes céljával szemközt; nem elég, hogy egyletünk csupán a lét jelenségeivel bírjon, hanem feladatához méltólag óhajtanó, miszerint az, tudományos működéseivel minél jelentékenyebb szellemi és anyagi hasznot árasson az emberiségre.

Ennélfogva, jóllehet küzdelmes pályánkon körül sáncolva mindennemű akadályllyal, de azok ellenében éles fegyverrel, az akarat szilárdságával és ügybuzgalommal bírva: lépünk ki tömegesebben a tudományos haladás terére; mutassuk meg mi is, hogy a tudományos világ szellemi cselekményeiben méltó részt veszünk, s hogy tudományos törekvéseinkben annak szellemi és anyagi javát célozzuk; igyekezzünk a tudományos téren minél tágabb kört képezni, hogy egyletünk, is minél hamarabb a virágzás korát megérje.

A midőn tehát tiszt. tagtársaimat minél tömegesebb tudományos munkálkodásra e téren ismétlőleg felkérném: kívánom, hogy a mindenható nemes törekvéseikben tartós egészség és erő mellett, sokáig boldogan éltesse.

Alólirott egyleti jegyző pedig következő jelentést terjesztett a közgyűlés elé:

Tisztelt közgyűlés! Pár nap mulva két év annak, hogy Békésmegye közegészségügyi személyzete, megértve a kor intő szövegét, mely az egyeseket az ipar, a kereskedés, a közművelődési célok és eszközök, sőt maga a tudomány fejlesztése és művelése körül is, a társulatok alkotására nem csak serkenti és buzdítja, hanem mintegy utalja, s érezve a hasonló erők tömörülésének szükségét: örömmel üdvözölte Dr. Kovács István, megyei főorvos ur felhívását, mely szerint e megyebeli orvosok és gyógyszerészek, követve a többi

társamegyék példáját — egyesüljenek oly egyletté, melynek célja egyleti alapszabályaink szerint „szűkebb értelemben az orvosi, tágabb értelemben általában a természettudományok művelését ápolni; a megyét közegészségügyi szempontból minden irányban beható tanulmány tárgyává tenni; az ügytársi viszonyokat saját körében szabályozni, az orvosi és gyógyszerészi kar érdekei felett öröködni: szóval odaműködni, hogy az orvos-gyógyszerészi kar hivatásához illő méltányos elismerésben részesüljön.“ S ki ne is ajánkozott volna örömmel tagja lenni oly egyesületnek, mely ily nemes és mindnyájunkat közelről érdeklő célt tűzön zászlójára?

S valóban tekintve a bejegyzett egyleti tagok számát, mely ez idő szerint 47-re megy, nincs okunk a cél iránti közöny vagy hidegség ellen panaszkodni.

Tisztviselői körömhöz tartozandónak vélem, időről időre jelentést tenni a közgyűlésnek egyletünk működéséről, hogy ezt eddig elmulasztottam, oka egy rész az, mivel ujon alakult egyletünk — küzdve a kezdetlegeség nehézségeivel — oly szerény körben mozgott, miszerint csak a legközelebb érdeklettek birtunk létezésének tudatával; más részt pedig mivel a közgyűlések menetét s fontosabb határozatait a magyar orvosi és gyógyszerészi szaklapok hasábjain közölve — elegendőleg értesítve hittem ez által tagtársainkat.

Most azonban már két év fekszik hátunk megett; tartottunk egy alakuló s három működő közgyűlést, s jogosan vethetünk vissza egy két pilantást, valyon teljesíti-e egyletünk feladatát a kitűzött nemes célokkal szemben, — felhasználja-e célja elérésére a kezze alatti eszközöket, — s e két évi tapasztalat folytán bir-e a további fenállhatás biztosítéka és jogosultságával?

Gyulai alakuló közgyűlésünkön részt vett 24 tag: a b-csabai gyűlésen 21: a békésin 17: a szarvasin 13. Tudományos értekezés olvastatott összesen 13, Ebből volt sebészi tárgyaló foglalkozó 9, belgyógyászati 1, gyógyszerészi és vegyészeti 2, más természet tudományi 1. A 13. értekezést felolvasta 5 egyleti tag. Ez az egylet kétévi tudományos működése.

A csabai közgyűlés a szélesen elterjedt kuruzsolás beszüntetése tárgyában az orsz. közegészségügyi tanács-hoz feliratot intézett, mely azt további intézkedés végett a belügyi és igazságügyi miniszteriumokhoz tette át.

A békési közgyűlés Balassa tanár emléke iránti kegyeletét róta le akkor, midőn saját körében hazánk-e kitűnő orvosa felett emlék beszédet tartatott; ugyan-csak a békési közgyűlés alapszabályaiunk azonpontját; mely a tisztviselőket évről évre rendeli választatni,

kezésük mellett a rendezőség által eszközöltetni fog. — Kelt Békésen jun. 1. 1870. — A rendezőség nevében: **Mezei Balázs** elnök.

— **Nyilvános számadás.** A békésmegyei gazd. egy-let által a f. évben rendezendő löversenyre folytatolag adakoztak: gr. Aponyi György 5 ar., Göndöcs Benedek 10 fr., Hutiray Imre 5 ft., Schertz József 15 frt., Kopcsák Péter 5 ft., Wieland János 2 ft., Rázal István 3 ft. — (Folytatása következik.)

Gerendás junus 1-én 1870. Mokry Sámuel egyt. titk. — **A helybeli muzeum** részére adakoztak: Dömény Lajos ur II. József császár király 1780. évi magyarországi ép ezüst tallérját, és Orgon Sándor ur helybeli gyógyszerész segéd I. Lipót császár király 1671-ik évi magyar ép ezüst pénzét.

— **A külső vásártéren** eddig használt honvéd-lövölde a célnak tökéletesen nem felel meg, az ugynevezett Galbács-kertben a honvéd-zászlóaljparancsnokság intézkedése folytán, egy újabb, a célnak megfelelő lövölde építetett fel. Mint illetékes helyről értesülünk, e lövölde a napokban ünnepélyesen megfog nyitni s ez ünnepélyes megnyitásbani részvételre városunk közönsége a honvédparancsnokság részéről ezennel szívélyesen meghívatik. — Megemlítiük ez alkalommal, hogy az újonnan épített lövölde a polgári egyének számára is a lövészetben gyakorolás végett mindenkor nyitva áll s hogy ugyanott megfelelő lövegverek is rendelkezésre állanak.

— **A csabai löverseny** után megtartott táncvigalom egyike volt a vidéki táncvialmak legsikerültebbjeinek. Közönség nagy számmal volt; két zenekar (katonai és cigány) felváltva játszott, a jó kedv általános, szép hölgyekben, a bál dús gazdag volt. Tudósítónk szerint, nagy feladat lenne mindazon hölgyek neveit felsorolni, kik báj és kellem tekintetében egymással mintegy vetélkedni látszóttak. Gyenge emlékező tehetsége a szép virágfüzér csak néhány díszet tudta megőrizni, ezek pedig következők: Vámosy Luiza k. a. Szucs Irma k. a. Németh Mariska k. a. Gayer Ilka k. a. Lubinszky k. a. stb. stb. — A rendezőséget kétségkívül sok elismerés illeti a táncvigalom sikere miatt.

A szarvasi takarékpénztár igazgatósága részéről megkerestettünk, a nevezett intézet alapszabályainak következő szakasza közzétételére:

114. §. A kamatláb minden betételre a fenn megállapított maximum t. i. 2000 forint 5% leend, kivételképen

oda módosította, hogy a 3 évi választás hozassék be; ugyan csak ezen gyűlésből kelt végzés folytán az egy-let, a magyar orvosok és természet vizsgálók fumei nagy gyűlésén küldöttségileg képviseltette magát.

Szarvasi közgyűlésünk a szellemi munkának s a tagtársak érdekeltségének nagyobb lendületet kívánván adni, felhívta a megyebeli korházi orvosokat, — a közegészségügyi figyelemmel kísérhetése szempontjából pedig a megyebeli főorvos és állat-orvos urakat, hogy működési körükből, időről időre közgyűléseinkhez jelentést vagy kimutatást küldeni sziveskedjenek, intézkedést tétetett a Bartnay-féle könyvtár és a magy. orvosok és természet vizsgálók összes gyűlési évkönyvei megszerzésére.

A könyv- és pénztárnok urak gyűlésről gyűlésre be-terjesztették jelentéseiket a könyv- és pénztár állásáról; s míg a könyvtár lassú bár, de folytonos szaporodást mutat, a pénztár helyzete, a tagsági díjak be nem fizetése miatt szomorubb; e tekintetben is intézkedett a szarvasi közgyűlés, névszerinti felhívásban figyelmeztetvén minden hátrányban lévő tagtársat.

Ez volna röviden összevonva eredménye másfél év alatt három ízben tartott közgyűlési működésünknek.

Ne ámítsuk magunkat és másokat, mondjuk ki őszintén az igazat és valót. Ha azt akarjuk, hogy egyletünk ne csak névleg, hanem tényleg is létezzék: vajmi sok tenni való vár-reánk; ha élni akarunk le kell vetkeznünk a közönyt; mert különben létezésünknek nincs értelme.

Az orvos-gyógyászati egyletekre úgylátszik sokkal fontosabb hivatás vár, mint ezt előre hinni lehetett; s ha mi bizonyos hatáskört akarunk egyletünknek biztosítani, elkell foglalnunk a tért, melyről jogosan hangoztathatjuk ohajainkat, kívánságainkat.

A tudomány terén egy határozott munkakör megállapításával s önkényes munkálkodással — ha valami új-jat és rendkívülit nemis, de talán gyakorlatilag értékes és figyelemre méltót képesek leszünk felmutatni: a megye közegészségi ügyét figyelemmel kísérhetjük, indítványokkal, s végzéseikkel országos érdekű dolgokat kezdeményezhetünk, pártolhatunk vagy diadalra jutni segíthetünk. De szavunknak mindig csak úgy lesz sulya úgy talál az viszhangra — ha saját magunk is, nem kényszerűségből, hanem benső szükségzetéből fogjuk fel egyletünk hivatását, s mint ilyet tőlünk kitelhető módon gyamolítani segítünk.

(Vége következik.)

azonban a köznevelési és kórházi alapítványi pénzek után az intézet által 6% kamattal fog fizettetni. — Az intézet azonban fantartja magának a fent kitett 5% kamatlábat a körülményekhez képest 4. vagy 3%-ra leszállítani vagy ismét föllebb emelni. — Ha az intézet a kamatlábat leszállítását találna szükségesnek, — akkor azt azon hozzáadással köteles közzétenni, hogy az illetőknek szabadságukban állandó betételeiket 3 hó alatt vissza vehetnek, ezen határidő elteltével tőkéjük után csak a leszállított kamatot huzandják. — Kelt Szarvason 1870-ik év febr. 26-án tartott közgyűlés Jegyzőkönyvéből Tomcsányi Károly m. k. elnök; Pécsy Kálmán m. k. jegyző (P. H.) 7624—464. szám — Ezen módosított alapszabályok a földmivéls-ípar kereskedelmi m. k. ministeriumnak a törvény értelmében bemutatattak. — Kelt Pesten 1870 ápril 21-én Gorove m. k. (P. H.)

— **Lapunk bezárta előtt** a következő sorokat vet-tük: Értesitem a tisztelt szerkesztőséget, hogy a honvéd lövöldének ünnepélyes megnyitása f. hó 16-án délután kedvező időben történend, — mit is lapjában az újdonságok rovatában felvételni kérek. Tisztelettel Gyula 1870. június 11-én **Birsy** örnagy.

Szinkör.

(—y.) A „kékszakálú herceg“ mint Marcell Géza jutalmjátéka június 4-ről a közbejött kellemetlen idő miatt elhalasztatván, e napon előadás nem volt.

Június 5-én norma nap — a szinkör ismét zárva.

Június 6-án „Miksa mexikói császár élete és halála“ című darab itt először adatott. — A közönség esernyők alatt nézte végig a jól sikerült előadást.

Június 7-én három rövid darab került színre. Két operette: a „Férj az ajtó előtt“ és „A római fuvalás“; egy vigjáték: „A két süket“ címmel. — Az előbbieket jól mentek; Dékány Teréz és Marcell sok tapsot arattak kifogástalan játékkal; a vigjátékban Pifkó Lina (Eglantine) Körösmezzei (Placide) és Körösi (Bonifac) inas) tüntek ki. Balog-ról (Damoisean) nem mondhatunk kedvezőt; rémitően lármázott s azt is fülebe ki-áltotta a süketnek vélt Placid-nak, a mit csendesebb hangon kellett volna mondania s ezzel a darab értelmét is némileg megzavará.

Június 8-án Marcell jutalmául meglehető közönség előtt „A kékszakálú“ operette. Az előadás sikerült volt; Marcell rendkívüli ügyessége s páratlan alakítása ez este is vidám hangulatban tartá a nézőket. Dékány Teréz és Zajongyi kifogástalan működtek.

Jun. 9-én „A szép Galathea“ operette először és „Szeret nem szeret“ egy felvonásos vigjáték. A „Galathea“ pompásan sikerült; Dékány T. (Galathea) Zádorné (Ganymed) és Marcell (Mydas) egyaránt kiténtek szerepükben. A vigjátékban az ifju Brassai először lépett fel nagyobb szerepben s e fellépése után itélve szép pályát jósolhatunk neki.

Pénteken (jun 10) szünet. Szombatra (jun. 11.) Dékány Teréz a kedvelt énekesnő jutalmául „A könnyű lovasság“ Soupé 2 felvonásban vig operette-je volt hirdetve.

Vegyes hírek.

— **Kisfaludy Sándor** szobrának leleplezése Sümegen egész csendben történt a mult hó vége felé. Május 31-én a sarvati erdőben (Sümeg közelében) a vidék ifjúsága mulatságot rendezvén, szerették volna a leleplezési ünnepélyt is ekkor tartani meg. A szobor költsége a siremlékre gyűjtött országos adakozás feleslegéből kerülvén ki, s várható volt, hogy a leleplezés nagyobb fényvel fog végbe menni, de a kaszinói szobor-bizottságnak másként tetszett. A szobor ama házhoz közel, hol Kisfaludy lakott, a térre helyeztetett, hol azelőtt a szent-háromság képe állott.

— **Hodosánon** (Csáktornya mellett) e hó elején 200 ház, a hozzá tartozó melléképületekkel lett a lángok martalékává. A lakosok nyomora leírhatlan; nincs hol fejöket lehajtsák s az éhezés után legalább megpihenhetnének. A hatóság gyűjtés által igyekszik segíteni a bajon, de a kár oly kipótolhatlan s a nyomor oly elképzelhetlen, hogy minden segély csak egy jótékony csepp a nyomorúság tengerében.

— **Rózsa Sándor** szökési kísérletéről a „P. napló“nak a következőket írják Szegedről: A mult kedden éjjel merész szökési kísérlet történt a szegedi várban. Három híres betyár akart menekülni. A beteges Rózsa Sándor börtönébe, mely a várban egyike a legbiztosabbaknak, a mennyiben egy oldalról sem érintkezik a külvilággal, a napokban bezárták Renkó Kálmán híres futó-betyárt és Barát Jóska, ki nem sokban enged társának. Renkó Kálmán és Barát Jóska eltökélték, hogy minden áron kiszabadulnak. Vasszeg segélyével kiasták a börtön oldalát s kijutottak a folyósóra, mely egy kis udvarba vezet. Rózsa Sándor, ki még nem sokszor kísérelte meg a szökést, nyitva látván maga előtt az utat, két fogolytársát követé. Nagy csendesen kilopóztak mind a hárman a setét kis udvarba onnan egy nagyobb udvar-

ba s már kezdték megmászni a várfalait a honnan aztán a takaróul szolgáló pokrócokból csinált kötelek segélyével akartak ereszkedni akár a tiszapart, akár a város-felé. Mint a macskák, úgy másztak fel a falon, beleka-paszkodván kézzel-lábbal annak hasadékaiba. A szeren-cse azonban nem kedvezett nekik, mert az udvaron őrt álló katona észrevévő őket, lármát ütött s így meghi-usítá a szökést. Mindháromat még sulyosabb őrizet alá tet-ték. Az egész szökési kísérletnek Renkó Kálmán híres futó-betyár volt tervezője, kinek leleményessége az ilye-nekben kifogyhatatlan. Egyszer leszedte az ajtóról a sarkvasat. De miként? az u. n. parasztajtókon a nagy sarkvasak csak kívülről vannak rászegezve, Renkó vég-hetlen türelemmel addig taszigálta vállával az ajtót, míg a sarkvasat tartó szegek fejei lepattantak s a sarkvas levált. E sarkvasat úgy kiélesíté, mint egy handszart, úgy hogy veszedelmes fegyverül szolgálhatott volna ke-zében, ha szökési kísérlete akkor sikerül. Hogy a sark-vas hiánya felne tünjék, a betyár szétvágta egy fogoly-társának kalapját s annak karimájából egyép oly széles szeletet szegezett a sarkvas helyére, mint a minő a sark-vas volt. Renkó 32 rablásban vett részt, ezek között egy postarablásban. A legveszedelmesebb s legügyesebb rablók egyike. Fejére díj is volt kifizetve. Midőn a királyi biztos el akarta fogatni, Szerbiába akart szökni és már csak Temerinben fogták el. Épen azért, mert kifogyha-tatlan szökési kísérleteiben, láncsal járt. Ő egyike azon három rablónak, kik láncot viselnek a szegedi várban. Rózsa Sándorhoz épen szüntelen szökési kísérletei miatt zárták be, mert Rózsa Sándor börtöne a legbiztosabb, a mennyiben falai mind a vár belsejébe szolgálnak. A mint a következők mutatta, Renkónak még a legbizto-sab börtön sem elég szilárd.

— **Egy budai kisebb polgár** háznál egy idő óta mindennap eltűnt egy-egy kanál, gyertyatartó s több eféle holmi. A cselédeket gyanusították s csapták el rend-re; a háziur különösen nagy zajt csinált mind annyiszor ha a háztól valami eltűnt s már elválással is fenyegette az asszonyt, ki oly könnyelmű, hogy még vigyázni sem tud a házra. Az asszony sirt, zokogott, megfeszített figye-llemmel leste a tolvajt, de kinem tudhatá. Az új szoba-lánynak feltűnt a háziur mérgeskedése, azt is különös-nek találta, hogy az ellopott holmi után mindig nagyon rózsás kedvel jö haza. Egyszer este felé elmegy ismét a háziur, a szobalány rögtön utána néz s látja, hogy az ezüst sőtartó eltűnt. Egy szót sem szól asszonyának, ha-nem követi urát a vendéglőbe, hol az ezüst holmi csak-hamar a korcsináros kezébe került. Reggel a nagy lár-mára, a szobalány kivallotta, hogy ki a bűnös s a há-ziur térdén álva kért bocsánatot a megsértett nőktől s fogadta, hogy megjavul.

— **Temesvárt** annyira uralkodik a himlő, hogy óva-tosságból mind bezárták az iskolákat.

Gazdaszat, ipar, kereskedelem.

Kimutatása.

a Békésmegyei takarékpénztár üzlet forgalmának 1870 évi május haváról.

Bevétel.

Pénztármaradvány ápril hóról	11107.65
Betételekből	38744.53
Könyvecse díjakból	15.95
Váltók visszafizetéséből	53835.—
Váltók kamataiból	1159.69
Jelzálogi kölcsönök visszafizetéséből	5290.—
Jelzálogi kölcsönök kamataiból	1975.80
Előlegek visszafizetéséből	4620.—
Előlegek kamataiból	78.01
Írásdíjakból	1071.73
Késedelmi kamatokból	17.80
Letéti díjakból	2.50
Magyar ált. bizt. társaságtól	10000.—
Érték papírok eladásából	28061.69
Értékpapírok kamataiból	161.50
Értékpapírok nyeresiményéből	2889.31
Összesen 179031.16	

Kiadás.

Visszafizetett betételekre	49935.55
Visszafizetett folyó kamatokra	273.84
Leszámitolt váltókra	58240.—
Jelzálogi kölcsönökre	13700.—
Előlegekre	2312.—
Tiszti és szolgafizetésekre	241.65
Irodai szükségletekre	30.96
Békési fiókpenztárnak	9000.—
Orosházi fiókpenztárnak	2000.—
Napi biztosi díjakra	39.—
Osztalékokra	1472.—
Különlételekre	57.73
Pénztár maradvány május 31-én	41728.43
Összesen 179031.16	

Kelt Gyulán június hó 1-én 1870.

Kratochvill József könyvvezető.

— (A vetések megdülése ellen) eddig különféle módokat használtak, mind kevés sikerrel. Most egy német szaklap közöl egy állítólag egészen biztos eszközt, mely nem más mint a hengerezés. Mielőtt a gabna kihányá kalászeit, könnyű hengerrel le kell hengerezni; a vetés e műtét után nagyon elrongálódnak látszik ugyan de az eredmény annál meglepőbb. Hernburg németországi uradalomban tett kísérletek szerint egy ily hengerezett földön a vetés nem csak meg nem dült, hanem minden morgen után 6 mérővel többet fizetett. Oka ennek az, hogy a hengerezés lassítja a nedvkeringést, megakadályozza a szalma tulságos növést s a kalászt erősebbé és tömöttebbé teszi.

— Romlásnak induló borok az „Egészségügyi Tanácsadó” szerint ismét helyre hozhatók melegítés által, valamint ha gyengébb fajú borok megecettedésre hajlandók, egyszerű meglegedés által tartósak lesznek, és pedig tartósabbak, mint akárminő más erős és egészséges bor, s az ecettedéstől teljesen meglehet azokat övni. Az eljárás igen egyszerű, Egy vas- vagy rézedényben a bort 40—52 R. fokig kell melegegíteni; sőt Franciaországban a borkereskedők már rendszeren üzvé a bormelegítést, azt hordókban eszközlik, a hordóba t. i. csövet vezetnek, ebbe pedig forró vizgőzt, mindaddig míg a bor a kellő fokra felmelegedik, azután hordókba közönséges módon elteszik. Ezen melegítés által a bor biztosítva van minden betegség ellen.

— (A bécsi világkiállítás) létesítése 1873-ra már biztosítottak tekinthető. Az osztrák keresk. miniszter leiratot intézet Bécs városa polgármesteréhez, mely mielőtt a kiállítás terve a külhatalmaknak notifikáltatnék, a költségek iránt kíván intézkedést. A bécsi kereskedés

és ipar kamra egy közelebbi ülésében pedig jelentetett, hogy egyes iparosok és társulatok részéről már eddig is 2.800,000 frt. jegyzetett a költségek fedezéséül.

Hetivásári tudósítás.

Gyula június 10. Meglehető piac gyűlt össze, mert az összes szekérforgalom 320—350-re felment, csak az volt a hátrány, hogy 7 és 8 óra közt egy sebes zápor megzavarta, szétszalasztotta a közönséget.

A buza, árpa megtartotta árát; de a kukurica a miatt, mert Siklórról, Békésről, Tarsáról, Kétegyházáról is hoztak be többesekét s a kukuricavetésekre a legjobb idő jár, 20—30 krral nálunkint esőkkenést szenvedett mult heti árában. Zab nem volt. A tarka köles vetni háztól 6 frton kelt köble.

E héten egy esabai gabonakereskedő a legnehezebb buzából tett házaknál vásárlásokat. Egyesek a 87 frtosat 10 frton ismét el tudták adni.

Bárány, sertés közép számban, a malacfélekből sok elkelt darabonkint.

Szarvasmarha igen kevés volt, a fejős tehén és kevés székre való jószág keresett volt és magas áron vétetett, az utóbbi a helybeli mészárosoktól.

Ló alig volt néhány darab.

A mész olcsóbb lett, 4 frton köblét ma lehetett venni. A hogységekből 10 szekeren hoztak az oláhok faragott tölgygerendákat. A 3/4 öles vékonyabbak párja 3 frton, az 5 öles vastag, szép, egyenesé 7—8 frton.

Szarufa gömbölyű és házra való léc az országos vásári áron kelt, de lassan. A szén zsákja 50 kr, a timáreser kis szekere 9—11 frtig kelt leginkább.

Nád igen sok volt és 50 nagyobb vagy 100 elkötött maroknyi kéréje 7—19 frtig kelt szekerenkint.

A szőlőkötözésre való kákából is sok hozatott, a szikad, jó fiatalnak kéréje 18 kr, a vastagabb szálúé 16 kron vigan kelt.

Hal Tarsáról 2 szekeren s egy kevés Dobozról is érkezett és jobbára apró potykafele volt 25—30 krig kelvén fontonkint.

Világosról egy szekeren néhány véka érett apró szemű cseresznye, mint szintén Makó és Békésről is néhány kosárral és 8—10 krig kelt iteinkint.

Sz. L.

Erték- és váltó-árfolyam

a bécsi es. kir. nyilvános tőzsdén, június 9-én 1870.
(Eredeti távirat.)

Allamadósság	60.35
5% nemzeti kölesön	69.95
1860-ki államkölesön	96.60
Bankrészvények	724.—
Hitelrészvények	253.40
Földtermentesítési kötvények	
magyar	79.75
bánáti	78.75
erdélyi	76.25
horvát	83.—
Pénznemek és váltók.	
Cs. kir. arany	5.76
Ezüst	119.25
Napoleonor	9.68
Londoni váltók	121.50

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:

HAJÓSSY OTTO.

HIRDETÉSEK.

KELLER és ZSITVAY
ujon nyitott

női divatkelme raktárunkban,
Pesten, szervitater 6. sz.

Mindennemü legujabb **selyem, gyapju és gyapot női divatkelmek**, francia **shawlok és kendők**, angol **plaidok**, nem különben mindennemü kész **női felöltők és öltözékek** (Costume), valamint itt elő nem sorolt több más új női **divatczikkek**, izletes és nagy választékban s a lehető legolcsóbb áron kaphatók.

Ruhák készítése a legujabb divat szerint saját szabóműhelyünkben gyorsan, izletesen, s jutányos áron eszközöltetik. (48) (6—12)

Kivánatra kelmemintaszetelek legnagyobb készséggel küldetnek.

Hirdetmény.

A békésmegyei takarékpénztár egylet f. é. rendes közgyűlése határozatából közzé tétetik: miszerint a nevezett pénztárnál, ha a hetenkint három rendes üzleti nap valamelyike ünnepre esnék, mely miatt az üzlet meg nem tartatik, jövőben az elmaradott üzlet az ünnepet követő köznapon fog megtartatni.

Kelt Gyulán május 25-én 1870.

Erkel Rezső,

(57) (3—3)

igazgató.

(3—2) Házeladás. (59)

A kápolna-utcában 360. számú ház, mely magában foglal 3 szobát, konyhát, 2 kamarát, 6 lóra való istállót, 2000 vékára való görét, lóherés és gyömölcsös kerttel együtt szabad kézből eladó.

Értekezhetni Gyulán, Jugovits Józseffel.

Mindenféle
valódi amerikai varrógépek
alólírótnál gyári áron, 5 évi jótállás, díjmentes oktatás és részletfizetés mellett kaphatók.

KÁLMÁN ZSIGMOND,
Gyulán.

(60) (3—2)

NAGY FERENCZ
könyvkereskedő
Gyulán, főut, Aleser (Paulovitz) féle házban,

ajánlja az alább következő legujabb könyveket:
Gaborian, a vizsgálat. 1. 2-ik köt. ára 2.40.
Képek az angol alsóház történetéből és működéséből. Irta Palgrave ára 1.—.
Az egyesült államok története. Irta Laboulaye ára 1.—.

Coelibatus és a polgári házasság. Irta Papramorgó, ára 1.—.
Magyarország dohánygyége. Irta Beliczey István és Molnár György, ára 60 kr.

A szerzetes uralma vagy Róma a 19-ik században. Irta Garibaldi tábornok, 2 köt. 4 ft.

Degré, a kék vér, regény, ára 1.40.
Nemes Benjámin, népszerű egyházi beszédek, ára 1.20.
Beniczky Irma, a nők hivatása. 1.20.
Hareteri szolgálat a m. kir. honvédség számára 1 frt.

A felekezeti iskolázatás veszélyei és közoktatási törvényünk hiányai, nevelészet, társadalmi és politikai szempontból. Irta Bánhegyi István.

Gyakorlati útmutatás az eperfa és selyemhernyó tenyésztésre. Irta Áron Ede, ára 60 kr.

Hitelintézetek (Promessen) a július 1-én történetű húzásra, hol a főnyerő 200,000 frt, ugy szintén
1870. évi Pest városi 100 frtos sorsjegyek, havirészlet fizetésre, főnyerő 250,000 frt, minden levonás nélkül. Nálam folytonosan kaphatók.

Nagyobb mennyiségű
szép szalonna
kapható
Scherfeneder és Grabner
vaskereskedőknél (61)
GYULÁN.